

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA
3.Kf.27.114/2008/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Központi Igazságügyi Hivatal** (1116 Budapest, Hauszmann Alajos utca 1.) alperes ellen kárpótlási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2007. április 20. napján kelt 11.K.21.490/2006/9. számú ítélete ellen az alperes 10. sorszám alatt bejelentett fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes néhai édesapját több falubeli férfitársával együtt 1945. január 6-án a szovjet katonák kényszermunkára hurcolták, Bajáig gyalog terelték őket, majd ott vagonokba rakva Temesvárra szállították és táborba zárták. A táborban tifuszbajrány tört ki, amelyben a felperes édesapja is megbetegedett. Ekkor őt több társával együtt a szegedi Csillag börtönbe szállították, majd állapotának rosszabbra fordulását követően Szegeden közkórházba vitték, ahol 1945. május 18-án meghalt.

A felperes személyi kárpótlás iránt előterjesztett - az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvényben meghatározott határidők ismételt megnyitásáról és a kárpótlás lezárásáról szóló 2006. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 1. § (1) bekezdésére alapított - igényét az alperes 5605829-1. számú határozatával azzal az indokkal utasította el, hogy az elszenvedett sérelem nem tartozik az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1997. évi XXIX. törvénnyel módosított 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: (Kpt.III.) hatálya alá.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát és kárpótlásra jogosultságának megállapítását kérte. Indokai szerint édesapjával együtt mások mellett édesapja testvérét is elhurcolták, aki a kényszermunka következtében ugyancsak megbetegedett és Szegeden meghalt. Az ő halála után a hozzátartozók személyi kárpótlásban részesültek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes határozatát hatályon kívül helyezte, az alperesi hatóságot új eljárásra és új határozat hozatalra utasította (helyesen: kötelezte), megállapította, hogy a tárgyi illetékmentes perben felmerült illeték a Magyar Állam terhén marad. Álláspontja szerint a Kpt. III. 2. § (1) bekezdésének d) pontjában megjelölt kárpótlásra jogosító jogcím fennáll, a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 1/2002 számú közigazgatási jogegységi határozatában (a továbbiakban: 1/2002 Kje. határozat) foglalt feltételek megvalósultak, mert a felperes a sérelem elszenvedését a rendelkezésre álló tanúvallomások alapján hitelt érdemlő módon, a jogosultság egyéb feltételeit pedig közokirattal igazolta. A magán- és közokiratok alapján megállapítható volt, hogy a sérelmet elszenvedettet személyes szabadságától megfosztották, a kényszermunkával összefüggésben megbetegedett és a kényszermunka ideje alatt életét veszítette.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel annak megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt. Azzal érvelt, hogy a sérelmet szenvedett életvesztésének esete nem tartozik a Kpt. III. hatálya alá, mert a felperes édesapja nem a szovjet kényszermunka ideje alatt, táborszerű körülmények között halt meg, hanem a sérelem elszenvedését követően a szegedi kórházban vesztette életét. Álláspontja alátámasztására felhívta a KGD. 2004. júniusi számában 92. szám - helyesen 107. szám - alatt közzétett eseti döntést, amely szerint a kényszermunkára hurcolás ténye nem teremt kárpótlási jogcímet akkor, ha az elhalálozás utóbb, közkórházban, betegség miatt történt.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Állította, hogy azoktól az emberektől csatolt be nyilatkozatot, akik maguk is szenvedtek a kényszermunkára hurcolástól. Megkérdőjelezhetetlen, hogy a halál ténye a kényszermunka ideje alatt következett be, hiszen édesapját nem engedték haza. Utalt rá, hogy az édesapjával együtt elhurcoltak gyermekei és özvegyei részére az alperes megítélte a kárpótlást, amely az ő esetében csekély elégtétel lenne azért, hogy apa nélkül kellett felnőnie és édesapjának ilyen szörnyűségeket elszenvednie.

A fellebbezés nem alapos.

A Tv. elfogadásával egyebek mellett a Kpt. III. 2. § (1) bekezdésének d) pontja alapján nyílt újbóli lehetőség a kérelmek benyújtására, azok számára, akik hozzátartozói a deportálás (2/A. §) vagy a kényszermunka (2/B. §) ideje alatt haltak meg. Az 1/2002. Kje. határozatban a Legfelsőbb Bíróság úgy foglalt állást, hogy az élet elvesztéséért akkor állapítható meg a kárpótlás, ha az igénylő a sérelem elszenvedését hitelt érdemlő módon, a jogosultság egyéb feltételeit pedig közokirattal igazolja.

Az elsőfokú bíróság az 1/2002 Kje. határozatra tekintettel helytállóan állapította meg a sérelem elszenvedésének vizsgálata során becsatolt magánokiratok alapján a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség teljesítését, azt, hogy hitelt érdemlő bizonyítást nyert, hogy a halál a kényszermunka ideje alatt következett be. Kifejtett indokaival a Fővárosi Ítéltábla is egyetért, a fellebbezés kapcsán a következőt emeli ki:

a másodfokú bíróság előtt ismert az alperes által hivatkozott eseti döntés, amely szerint a kényszermunkára hurcolás után több hónappal, de nem a kényszermunka ideje alatt, hanem azt követően közokirattal történt elhalálozás nem alapítja meg a kárpótlás iránti igényt. Nem állapítható meg tehát kárpótlás annak a részére, akinek hozzátartozója nem a kényszermunka ideje alatt, hanem annak megszűnése után halt meg. Helyesen hivatkozott arra az alperes, hogy a Kpt. III. 2. § (1) bekezdés d) pontja szerinti kárpótlási igény esetében a szükséges tényállási elem az, hogy a halál a kényszermunka (vagy deportálás) ideje alatt következzen be. A kárpótlás megállapításakor azonban nincs annak relevanciája, hogy a sérelmet szenvedett milyen ok (betegség, hatósági önkény) miatt halt meg, van-e okozati összefüggés a kényszermunka és a megbetegedés, illetve bármely más okból beállt halál között, hanem kizárólag annak, hogy a halál a kényszermunka ideje alatt következzen be. Ennek vizsgálatához azt szükséges tisztázni, hogy a halál időpontjában a sérelmet szenvedett a szovjet hatóság fennhatósága alá tartozott-e. Az egyértelműen bizonyított, hogy a faluból ún. „malenkij robotra” egészen Temesvárig hurcolták el a munkaképes férfiakat és fiúkat, köztük a felperes édesapját is. Itt táborszerű körülmények között fogvatartották. A rendelkezésre álló adatok, így különösen ... és ... nyilatkozata alapján arra nézve vonható le következtetés, hogy a kényszermunkatáborban kitört tifuszijárvány miatt több személyt, köztük a megbetegedett néhai ... is, Szegedre vitték, ahol továbbra is börtönkörülmények között, zártan, a személyes szabadságtól megfosztva tartották a Csillag börtönben, majd innen szállították közokirattal. Az események szorosan követték egymást, nincs arra adat, hogy a hatósági felügyelet a kórházba szállítással megszűnt volna, annak célja a szabadságelvonás, a kényszermunka megszüntetése lett volna, illetve szabadulásáról intézkedtek volna. Ilyen körülmények között a halál tényét a kényszermunka ideje alatt bekövetkezettnek kell tekinteni, mely tény a Kpt. III. 2. § (1) bekezdésének d) pontja szerint kárpótlásra jogosító jogcím.

Helytállóan állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy a felperes kárpótlási igénye megalapozott.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a Pp. 339. § (1) bekezdése értelmében a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezése esetén az új eljárásra vonatkozóan a helyes szóhasználat az új eljárásra utasítás helyett az új eljárásra kötelezés.

Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdésének k) pontja alapján illetékmentes, mint azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította, ez esetben a jogszabály rendelkezése folytán nincs illeték, ezért arról nem kell rendelkezni, elegendő az indokolásban az eljárás illetékmentességére utalni.

A felperesnek másodfokú perköltsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2008. szeptember 3. napján

Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, **Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. előadó bíró,**

Dr. Szőke Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő